

MOKOMOJI PRIEMONĖ NR. 11

Laiškas karaliui dėl Valonijos ir Flandrijos atsiskyrimo

1912 m. rugpjūčio 15 d. žinomas Belgijos teisininkas, politikas ir rašytojas Jules'is Destrée parašė laišką tuometiniam Belgijos karaliui Albert'ui I, kuriame gynė prancūzų kalbą ir kultūrą šioje šalyje. J. Destrée tvirtino, kad kalba ir tapatybė glaudžiai susijusios. Toliau pateikiama jo laiško ištrauka.

„Tačiau dar savitesnis ir dar svarbesnis Jūsų karalystei būdingo dvilypumo įrodymas, kurį užginčyti sunkiau nei tai, ką akivaizdžiai įrodo žemė, kraštovaizdis, veikla, temperamentas ir įsitikinimai, yra kalba. (Kalba – tai turtas, žmonių bendruomenei sukauptas bėgant amžiams. Ji apima jos moralės, jos įsitikinimų, jos skausmo atminimą ir aidą. Žmonėse, kurie ja kalba, ji pažadina miglotus prisiminimus, pakylėjančius į trapias ankstyvosios vaikystės dienas ant motinos kelių, ir nuneša dar toliau – pas nemirtinguosius protėvius. Prisirišimas prie kalbos paslaptingas, nes jis grindžiamas ne tiek mūsų protu, kiek mūsų gilia pasąmone. Taigi tik suvokęs problemą, tik mąstydamas apie savo išretėjusių šaknų raizgalybę, nugrimzdusių į tolimiausios praeities užkaborius, žmogus ima suvokti, kokia šventa yra kalba ir kokie jautrūs bei vien mąstymo procesais neišsprendžiami yra klausimai, kylantys dėl jos vartojimo.)“

J. Destrée kalbą naudojo kaip nepaneigiamą argumentą tapatybei pagrįsti. Toliau savo laiške jis rašo: „Jūs viešpataujate dviem tautomis. Belgijoje gyvena valonai ir flamandai. Tokio dalyko, kaip belgai, nėra“.

Pradedant 3-uoju praeito amžiaus dešimtmečiu, buvo priimtas ne vienas įstatymas, kuriais olandų ir vokiečių kalbos, kaip ir prancūzų kalba, buvo pripažintos valstybinėmis Belgijos kalbomis.

Šaltinis: interneto svetainė „[Les Belges, leur histoire](#)“

„Jei tu ispanas, kalbėk ispaniškai“

Čia matome politinį šūkį, kuris Ispanijoje buvo naudojamas generolo Francisco Franco diktatūros metais (1939–1975), ir paties F. Franco atvaizdą. Po piešiniu parašyta „Jei tu ispanas, kalbėk ispaniškai“.

Šis ženklas buvo naudojamas siekiant apriboti katalonų kalbos vartojimą – daugiausia Katalonijoje po to, kai F. Franco armija perėmė šio regiono kontrolę – tiek paskutiniu metu pilietinio karo etapu 1939 m., tiek po karo. Katalonų kalbos vartojimas buvo varžomas ir kitais Ispanijos istorijos

EUROPOS ISTORIJOS NAMAI

laikotarpiais.

Šaltinis: *Wikimedia commons*

“La langue de la République est le français” „Respublikos kalba yra prancūzų kalba“

1992 m. Prancūzijos vyriausybė iš dalies pakeitė šalies konstituciją įtraukdama nuostatą, kad Prancūzijos Respublikos kalba yra prancūzų kalba. Tačiau Prancūzijoje gausu mažumų kalbų. Viena iš jų – bretonų kalba, kuria kalbama Bretanėje. Bretonų kalba laikoma svarbiu šio regiono tapatybės ženklu, o tie, kas moka bretoniškai, šios kalbos išsaugojimą laiko gyvybiškai svarbiu ateities kartoms. Vis dėlto kalbos išsaugojimą Prancūzijoje teigiamai vertina ne visi. Nemažai žmonių mano, kad kalbų įvairovė gali pakenkti tautos tapatybei ir nuvesti į...

Prancūzijos „balkanizaciją“ (buvęs Prancūzijos vidaus reikalų ministras Jeanas-Pierre'as Chevènement);

prancūzų tapatybės pakrikimą (dienraštis „Le Figaro“).

Šaltinis: [Jon Henley, dienraštis „The Guardian“, 1999 06 27](#)